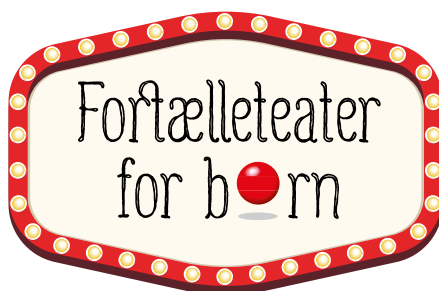

FORTÆLLEFOLDER

– inspiration til højtlesning m.m

Anbefales til børn fra ca. 3 år

Til dig, der arbejder professionelt med børn

Med Fortælleteatret er det vores ønske at give børn en masse gode oplevelser med bøger. Når du arbejder med højtlesning og en dialogisk og kreativ tilgang til historier, får børnene mod på og lyst til at læse mere. Den dialogiske læsning understøtter samtidig det pædagogiske arbejde med sprogudvikling. Dialogen omkring historierne er nemlig med til at styrke børnenes literacy-kompetencer, dvs. børnenes færdigheder i forhold til at afkode, forstå og bruge talesproget og forskellige skrifttegn.

Fortællefolderen

I fortællefolderen finder du vejledning og inspiration til arbejdet med Fortælleteatret. Hver folder består af en kort introduktion samt en vejledning til dialogisk læsning. Herudover finder du information om den enkelte tekst og dens tematikker samt spørgsmålsforslag til samtalen om historien. Derudover får du forslag til sprogudviklende pauselege og kreative aktiviteter, som man kan lave med børnene efter højtlesningen.

Sprogboblen

I sprogboblen kan du finde udvalgte *hverdagsord* og *bogord* fra historierne, som kan integreres i den dialogiske læsning og i samtalen om historien med det formål at styrke og øge børnenes ordforråd. Hverdagsordene henvender sig især til de alleryngste børn og er ord, som børnene nemt kan relatere til. Bogordene henvender sig til de lidt større børn og er mere udfordrende og abstrakte ord samt udtryk og begreber, vi møder i historien. Man kan også vælge at bruge nogle af ordene i lege og aktiviteter med børnene.

Spørgsmålene

Efter højtlesningen kan man afrunde emnet, som bogen handler om, gennem en samtale med børnene. Her kan man både bruge åbne og lukkede spørgsmål. Lukkede spørgsmål har ofte et enkelt svar og er nemme at svare på, hvilket støtter de yngste børn. Åbne spørgsmål kræver mere refleksion, kan have flere svar og åbner op for en længere dialog med de lidt større børn.

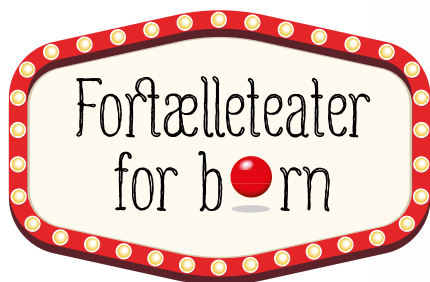
Aktiviteter og pauselege

Barnets succes med sprogtilegnelse forstærkes, når man afslutter højtlesningen med en fysisk eller kreativ aktivitet. Derfor findes der til de enkelte historier også udvalgte aktiviteter, som man kan lave med børnene, og som alle er med til at styrke børnenes sproglige udvikling.

Din rolle

Du spiller en særlig stor rolle i forhold til den oplevelse og læring, som børnene får ud af Fortælleteatret. Hvis du bruger stemmen og kroppen på en dramatisk måde, når du læser, understøtter du børnenes forståelse og tilegnelse af sproget. Du kan f.eks. variere dit toneleje, kropssprog og stemmeleje. Du og dine kollegaer kender børnegruppen bedst. Du må derfor gerne tilpasse anvisningerne i folderen til de børn, du arbejder med, – og f.eks. udvælge nogle enkelte ord fra sprogboblen, som I vil arbejde med. I kan også selv vælge, hvilke spørgsmål I bruger, eller hvilke aktiviteter I skal lave efterfølgende.

Rigtig god fornøjelse med højtlesningen!

Farver og følelser er en skøn bog om farvemonstret, der har fået blandet alle sine følelser sammen. Han er både rød, gul, grøn, blå og sort og helt forvirret. Bogen udforsker forskellige følelser ved hjælp af farver og søde illustrationer. Historien er oplagt til at bruge i en samtale, hvor man skal tale med børnene om, hvordan man kan have det, når forskellige følelser dukker op og rumsterer i ens krop.

Dialogisk læsning

I dialogisk læsning er fokus på samtalen mellem dig og børnene. Den voksne læser på en måde, der inddrager børnene undervejs i læsningen og gør dem til en aktiv del af historien. Den løbende samtale understøtter forståelsen af handlingen og består af børnenes (og dine) umiddelbare betragtninger og kommentarer. I dialogisk læsning er der et *før*, *under* og *efter* læsningen.

Før læsningen:

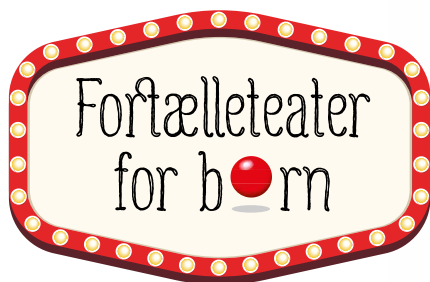
- Læs historien igennem, før du læser den med børnene, så du kender den godt.
- Øv dig i at læse op med indlevelse og dramatisering (f.eks. forskellig stemmebrug).
- Læs spørgsmålene, så du kender dem og evt. kan integrere nogle af dem under læsningen.
- Saml en gruppe børn – gerne en mindre gruppe med omtrent samme sproglige udvikling.
- Skab en hyggelig ramme for selve oplæsningen.
- Byd velkommen til Fortælleteatret – skab jeres helt egen unikke introduktion til teateroplevelsen.
- Drøft kort forsiden til historien og spørg, hvad børnene tror, historien kommer til at handle om.

Under læsningen:

- Giv dig god tid til oplæsningen.
- Variér toneleje, kropssprog og stemmeleje for at understøtte børnenes forståelse.
- Drøft handlingen undervejs, hvor det er relevant og oplagt.
- Brug sprogboblen: Her forklares ord, udtryk og vendinger fra historien.
- Lyt til børnenes kommentarer og følg deres umiddelbare nysgerrighed.
- Vær anerkendende i din dialog; det understøtter barnets mod og lyst til at tale.

Efter læsningen:

- Efter læsningen kan man vha. spørgsmålene afrunde emnet, bogen handlede om.
- Tænk over, om du skal bruge lukkede eller åbne spørgsmål – eller begge dele.
- Lad samtalen give børnene mulighed for at reflektere over det, de har hørt, set og lært.
- Inddrag så vidt muligt børnenes umiddelbare refleksioner i samtalen.
- Efter samtalen kan man arbejde med de udvalgte aktiviteter, som relaterer sig til historien.

Spørgsmål til *Farver og følelser*

Efter højtlesningen kan man samtale med børnene om historien og afrunde emnet, som bogen handler om. Samtalen giver børnene mulighed for at reflektere over det, de har hørt, set og lært. Herunder følger nogle bud på spørgsmål til historien. Det er op til dig som oplæser, om du foretrækker at integrere nogle af spørgsmålene undervejs i højtlesningen, hvis der opstår et naturligt tidspunkt for dette, eller vente med dem alle til efter læsningen. Du skal gøre det, der falder dig mest naturligt. Du kan også finde på flere spørgsmål, hvis der er tid til det, og hvis børnene er motiverede.

Din intro:

Sikke en historie om farvemonstret og den dag, hvor der kom rod i alle hans farver og følelser! Vi har alle prøvet, at følelserne lige pludselig kan fylde rigtig meget – det er helt normalt, det sker for alle nogen gange. Så er det godt at vide, hvad man kan gøre for at få lidt styr på dem.

Lukkede spørgsmål:

- Hvad var der sket med farvemonstret, da han vågnede?
[*Han var rundtosset og forvirret, og alle hans farver var blandet sammen*]
- Hvem hjælper farvemonstret med at få styr på følelserne? [*Pigen*]
- Hvordan sorterer de følelserne, for at få styr på dem? [*De putter dem i krukker*]

Åbne spørgsmål:

- Det var godt, der blev sorteret lidt i farvemonstrets følelser. Bliver jeres følelser nogle gange blandet sammen, ligesom farvemonstret?
- Hvordan føles det for jer, når følelserne rumsterer? Kan I mærke det, sådan i kroppen?
- Har I en yndlingsfølelse? Har jeres yndlingsfølelse også en farve?

Hverdagsord:

vågne, rundtosset, langsom, blandet sammen

Bogord:

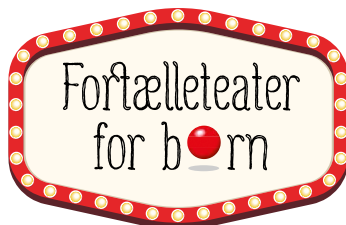
sortere: *dele ting op*

dur ikke: *at noget ikke virker*

længes: *at man savner noget eller nogen*

blusse op: *at noget bliver større eller kraftigere, f.eks. som ild*

Følelsesstopdans

Det her er stopdans med et twist!

Lad børnene udtrykke følelserne med deres krop.

De kan danse, hvordan de synes, f.eks. glæde, vrede eller tristhed skal danses.

Stopdans er en simpel leg for børn; du skal bare bruge musik, samt en voksen, der kan være dommer og stå for musikken. I den her version kan I f.eks. aftale, at man danser en bestemt følelse, for hver gang musikken spiller på ny.

Alle børnene stiller sig på dansegulvet og begynder at danse, når musikken spiller. Det er ikke tilladt at stå stille, når musikken spiller. Når musikken stopper, skal man stå HELT stille. Den første der rører sig, må stille sig ud til siden og er ude i denne omgang.

Den sidste, der er tilbage på dansegulvet, har vundet.

Bevægelse og lyd på følelserne

Den her lille sansemotoriske leg kan virkelig sætte gang i lattermusklerne! Og så er det en god måde at illustrere overfor børn, hvordan kropsspoget og følelserne spiller sammen.

Børnene kan f.eks. stå i en rundkreds sammen og så fører en af de voksne an og forklarer, hvordan man bevæger sig og laver lyde til de enkelte følelser.

Vred: tramp hårdt i gulvet, mens du råber aaarhghg.

Glad: bevæg dig let på tå, mens du fløjter eller nynner tra-la-la.

Trist: tag små, trætte skridt, mens du snøfter lidt.

Bange: tag små forsigtige skridt og træk skuldrene op, mens du ryster i kroppen og siger uhhh-lyde.

Forelsket: lad, som om du svæver over gulvet på en lyserød sky, mens du siger veltilfredse aaaah-lyde.

Rolig: gå stille og roligt rundt, glad og tilpas, mens du trækker vejret helt ned i maven og puster ud.

